

АКТУАЛЬНІ НАПРЯМИ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Строченко Леся Василівна

*доктор філологічних наук, доцент,
професор кафедри іноземних мов*

*Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Єрмоєнко Світлана Василівна

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов*

*Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Філологія відіграє надзвичайно важливу роль в умовах війни, оскільки зберігає і передає культурну спадщину, мову та національну ідентичність народу. У часи конфліктів мова стає потужним інструментом інформаційної боротьби, сприяючи збереженню правди та протидії пропаганді. Сучасні історичні виклики стали потужним поштовхом для появи низки досліджень, спрямованих на окреслення нових шляхів розвитку філологічної науки та освіти в Україні [див., зокрема, 1; 2; 3]. Метою нашої розвідки є огляд перспективних напрямів дисертаційних досліджень з філології в умовах війни.

Серед актуальних тем відзначимо, насамперед, аналіз впливу воєнних подій на мовні зміни та лексичні інновації в українській мові, де особливий акцент ставиться на аналізі нових лексичних одиниць, що виникли під час конфлікту, а також на їхніх семантичних і прагматичних змінах.

Роль літератури у формуванні національної ідентичності також набуває великого значення, зокрема досліджується, як сучасна українська література відображає та впливає на формування національної свідомості в умовах війни, акцентуючи увагу на темах героїзму, втрат і спротиву.

Лінгвістичний аналіз дискурсу війни в українських медіа розглядає мовні особливості медіадискурсу, включаючи використання риторики, емоційного забарвлення та маніпуляцій під час висвітлення воєнних подій.

Особливе місце займає дослідження перекладу та адаптації текстів про війну для міжнародної аудиторії, де розглядаються виклики і стратегії перекладу українських літературних і медійних текстів на інші мови з урахуванням специфіки воєнної тематики та культурних

контекстів. Мовна політика і планування в умовах воєнного конфлікту також стають предметом дослідження, зокрема аналізується роль мовної політики у збереженні та просуванні української мови, а також вплив військових подій на мовні практики в суспільстві.

Фольклор і наративи війни є ще однією важливою темою, в межах якої досліджується, як сучасні події впливають на народну творчість, включаючи створення нових пісень, легенд та анекдотів, що відображають реалії війни. Нарешті, специфіка зображення війни в дитячій літературі та її вплив на читача також стає актуальним напрямом дослідження, зосереджуючи увагу на тому, як дитяча література відображає воєнні події та як це впливає на світосприйняття молодого покоління.

На матеріалі англійської мови можна релевантними нам видаються такі теми: мовний образ війни в англомовній літературі та публіцистиці, де вивчаються риторичні та стилістичні прийоми, що використовуються англомовними авторами для опису війни, її учасників та наслідків, а також проводиться порівняння цих образів з іншими національними літературами.

Переклад англомовних текстів про війну українською мовою також є актуальною темою, зокрема аналізуються виклики і стратегії перекладу, включаючи адаптацію культурно специфічних реалій та військової термінології до українського контексту.

Важливим аспектом є дослідження військової термінології в англійській мові, що зосереджується на еволюції цієї термінології, особливо під впливом новітніх конфліктів, та її адаптації до сучасних умов. Мовна пропаганда в англомовних медіа під час війни досліджує мовні засоби, що використовуються для формування громадської думки щодо військових конфліктів, а також аналізує вплив пропаганди на міжнародну аудиторію. Лінгвістичний аналіз англомовних дипломатичних заяв під час війни зосереджується на вивченні риторичних стратегій та дипломатичної мови, що використовується в офіційних заявах для впливу на міжнародну спільноту під час воєнних конфліктів.

Інтернет-меми та гумор про війну в англомовному інтернет-просторі є цікавою темою для дослідження, де аналізується, як війна відображається в англомовних інтернет-мемах та їхня роль у формуванні суспільного дискурсу та психологічної адаптації до війни. Психолінгвістичні аспекти сприйняття війни в англомовній літературі та кіно досліджують, як художні твори та фільми впливають на психологічне сприйняття війни, формуючи уявлення про конфлікти та їх наслідки. Аналіз англомовних наративів про українську війну в соціальних медіа вивчає, як англомовні користувачі соціальних мереж описують та інтерпретують війну в Україні, порівнюючи це з іншими конфліктами.

Викладання англійської мови як іноземної в умовах воєнного конфлікту досліджує методики викладання у школах та університетах під час війни, зокрема використання військової тематики для мотивації студентів та розвитку критичного мислення. Нарешті, гендерні аспекти відображення війни в англомовній літературі та медіа аналізують, як гендер впливає на представлення військових конфліктів в англомовних текстах, з особливим акцентом на ролі жінок у війні.

Література

1. Герасименко, Ю. А., Л. Г. Богуславська, і Н. В. Макогончук. Дилеми та виклики філологічної освіти в умовах воєнного стану в Україні та підтримка з боку країн ЄС. *Академічні візії*. 2023. Випуск 19. С. 1-11.

2. Короткова Ю.М., Сабельникова Т.М. Посилення ролі мови й мовної освіти в умовах воєнного стану. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. Том 34 (73) № 1 Ч. 1. С. 26-30. <https://doi.org/10.32782/2710-4656/2023.1.1/05>

3. Ліпич В. М., Кузьменко О. Ю., Беркещук І. С. *Філологічна наука й освіта України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: трансформація і сучасні вектори розвитку. Академічні візії*. 2023. Випуск 16. С. 1-6.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-411-8-43>

ДО ПИТАНЬ ТЕОРЕТИЧНИХ ПРОБЛЕМ ПІДГОТОВКИ ДИСЕРТАЦІЙ З КРИМІНАЛІСТИКИ ТА ЇХ ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ

Тимчишин Андрій Михайлович

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри права та гуманітарних дисциплін
Івано-Франківська філія Університету «Україна»
м. Івано-Франківськ, Україна*

Тимчишин Катерина Василівна

*викладач Івано-Франківського фахового коледжу
Київського університету інтелектуальної власності та права
Національного університету Одеська юридична академія»
м. Івано-Франківськ, Україна*

Найбільш вагомим показником розвитку будь якої науки є її теоретичне обґрунтування у фундаментальних наукових дослідженнях